

Aan: Raadsleden gemeente Oude IJsselstreek

Onderwerp: stand van zaken Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek / DoeGewoonWatt

Bijlage: Plan, DoeGewoonWatt 2023-2026 versie 6 oktober 2023

Datum: 18 oktober 2023

Beste raadsleden,

Hierbij brengen wij u op de hoogte van de stand van zaken rondom het Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek (BEOIJ).

Korte terugblik

In het voorjaar van 2021 was er sprake van veel weerstand tegen, bij de gemeente Oude IJsselstreek ingediende, plannen voor zonnevelden. Er was zowel onbegrip en weerstand tegen de keuzes van de gemeente als bezwaar tegen de manier van communiceren die grotendeels aan de initiatiefnemers was overgelaten. Diverse belangenverenigingen en omwonenden van de beoogde zonnevelden hebben zich vervolgens verenigd in BEOIJ. Op basis hiervan is eind 2021 met de gemeente een samenwerking ontstaan om de gewenste energietransitie gezamenlijk op te pakken.

BEOIJ is een samenwerking tussen 20 lokale comités en belangenverenigingen uit de gemeente Oude IJsselstreek die betrokken zijn bij de energietransitie. Er is een stuurgroep van inmiddels 5 leden die het BEOIJ vertegenwoordigen. BEOIJ heeft het motto “ Doe Gewoon Watt” geïntroduceerd. We willen onze burgers namelijk oproepen om zelf in actie te komen ten aanzien van energiebesparing en/of energieopwekking. Dit motto en bijbehorende logo worden gebruikt in de uitingen richting de buitenwereld en is gekoppeld aan de hoofdactiviteiten van BEOIJ. We zeggen dan ook: “ Doe Gewoon Watt een initiatief van Burgerinitiatief Energie in Oude IJsselstreek”.

We werken als BEOIJ intensief samen met de gemeente en hebben iedere 6 weken een overleg. Daar hebben we een dialoog over de energietransitie die we als positief zien. Tegelijkertijd willen we erop toezien dat we als BEOIJ onze eigen identiteit behouden met onze eigen doelstellingen. We streven er derhalve naar onze doelstelling te bereiken in samenwerking met de gemeente, maar hanteren daarbij wel onze eigen visie en aanpak.

Stand van zaken

In het eerste jaar hebben we onder meer toegewerkt naar een Energiefestival. Deze vond 4 februari 2023 plaats en was met ruim 1500 bezoekers zeer succesvol. De dag was gericht op het informeren van de inwoners over de energietransitie en waar we als gemeente staan. Verder waren er tal van stands en presentaties waarbij het publiek zich kon laten informeren over het besparen van energie en mogelijkheid tot opwek van duurzame energie. Ook voor de jeugd was er, via de scholen, een wedstrijd “het beste idee” voor energiebesparing of opwek georganiseerd.

Verder is de website “Doegewoonwatt.nl” opgezet. Deze wordt momenteel geactualiseerd met meer informatiebronnen voor de inwoners. Daarnaast is dit jaar onze eigen energiecoöperatie “Doe Gewoon Watt” opgericht. Met deze coöperatie dragen we er aan bij om het energiegebruik in de gemeente zelf en collectief op te wekken met lokale en kleinschalige energieprojecten, waarin inwoners kunnen participeren. Nu maken we de volgende stap met een meerjarig plan voor verdere uitrol en professionalisering van onze activiteiten.

Plan BEOIJ 2023-2026

BEOIJ heeft een plan 2023-2026 opgesteld waarin onze visie, uitgangspunten en doelstellingen zijn opgenomen. De visie van BEOIJ is dat BEOIJ de ambitie van de gemeente Oude IJsselstreek ondersteunt om in 2030 energieneutraal te zijn. BEOIJ gelooft dat de energietransitie in onze gemeente alleen succesvol kan zijn als er draagvlak is bij de burgers en er sprake is van een zo eerlijk mogelijke verdeling tussen de lusten en de lasten.

BEOIJ heeft hiervoor uitgangspunten geformuleerd die zich richten op een lokale, collectieve, kleinschalige aanpak conform de principes van de zonneladder. BEOIJ wil uiteindelijk dat energieneutraliteit meer is dan een rekensom van GWh. De doelstellingen van BEOIJ zijn, naast de opgave in GWh, samengevat in de 4 B's: Begrijpen, Betrekken, Bedenken en Balanceren. BEOIJ gelooft dat projecten en initiatieven, die volgens de uitgangspunten en doelstellingen van BEOIJ worden gerealiseerd, overwegend positief worden ontvangen door omwonenden en inwoners van onze gemeente en laten zien dat we samen het verschil kunnen maken. Op deze wijze willen we een gemeente waarin betrokken burgers zorgdragen voor hun eigen energie met behoud van een mooie omgeving. In het plan zijn alle activiteiten rondom communicatie DoeGewoonWatt, het Energie Festival, de Energie Coöperatie en het Energie Huis opgenomen. Laatste component is een nieuwe ontwikkeling en betreft een fysieke locatie in de gemeente Oude IJsselstreek waar inwoners terecht kunnen voor advies en innovatie op het gebied van energieopwekking- en opslag en de financiering hiervan. Daarnaast doet BEOIJ een voorstel om de restopgave van 35 GWh in te vullen om de doelstelling van 185GWh te behalen.

Voor de kosten van de activiteiten in het plan BEOIJ doen we een beroep op (jaarlijkse) financiering door de gemeente. Het plan van BEOIJ is besproken met onze contactpersonen bij de Gemeente en afgestemd met onze achterban. Op dit moment ligt het plan voor bij onze achterban voor finale instemming. Het volledige plan "DoeGewoonWatt 2023-2026" treft u bijgaand aan.

Aandachtspunten

BEOIJ wil burgers actief betrekken bij de energietransitie. Dat kan af en toe schuren met de concrete doelstellingen die de gemeente in een bepaald tempo wil bereiken. Onze uitgangspunten zullen dan ook niet altijd overeenstemmen met de visie en lijn van de gemeente. Wat ons betreft hoeft dit een vruchtbare samenwerking niet in de weg te staan. Wij brengen hierbij wel twee punten onder uw aandacht:

1. de behoefte aan actuele cijfers inzake energieneutraliteit

De ambitie van BEOIJ is om jaarlijks de cijfers tav de energieopgave cq doelstellingen te herijken, zodat we met actuele cijfers kunnen werken en onze activiteiten hierop afstemmen. De huidige doelstellingen voor energieneutraliteit (185 GWh) zijn gebaseerd op de cijfers uit 2016. Het is van belang om met actuele cijfers te werken, zowel voor verbruik als opwek, om ook richting onze inwoners transparant te zijn in waar we staan, zodat we optimale betrokkenheid houden.

2. het ontbreken van een nieuw afweegkader.

In de Raadvergadering van 24 november 2022 is de evaluatie van 'het Uitnodigingskader lokale duurzame energieopwekking' vastgesteld. Daarbij is aangegeven dat in 2023 nieuwe criteria (lees 'afweegkader') zullen worden bepaald waaraan nieuwe plannen voor zonnevelden worden getoetst. Tot die tijd worden nieuwe initiatieven voor duurzame energieopwekking als maatwerk in behandeling genomen door de gemeente. BEOIJ is van mening dat deze maatwerk-situatie tot onduidelijkheid kan leiden en dringt daarom aan op het vaststellen van het nieuw afweegkader door de gemeente. BEOIJ zou graag zien dat haar uitgangspunten, zoals verwoord in haar plan, worden meegenomen in de opstelling van dit nieuwe kader. En ook dat het wordt verbreed naar andere alternatieve vormen van energieopwek. Zodat de focus niet alleen op zonne-energie projecten komt te liggen.

Op dit moment zijn er, zover bekend bij BEOIJ, 2 initiatieven voor grotere zonnevelden waarbij de gemeente schriftelijk een positieve grondhouding heeft uitgesproken. Wij zijn benieuwd hoe het college en de Raad deze nieuwe plannen weegt en beoordeelt in de maatwerk situatie. Wij vinden het erg belangrijk hoe omwonenden op deze 2 plannen reageren en dat er voor hen sprake is van mogelijkheden tot daadwerkelijke directe participatie. Vanwege de omvang is het voor ons in elk

geval duidelijk dat een van deze plannen in de huidige vorm niet past bij de uitgangspunten van BEOIJ zoals omschreven in ons plan. Wij zullen hierin dan ook negatief adviseren.

Wij hopen hiermee een goed beeld te hebben gegeven van de stand van zaken en zijn graag bereid deze brief en ons plan te komen toelichten en hierover in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,
Stuurgroep BEOIJ